

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני י"ג אב תש"פ | דף היומי בבלי: שבת קנ | דף הכולל: עירובין פט.
דף היומי בהלכה: מסעיף ד' עד סעיף ו'.
מוסר: אהבת חסד - אות ו' עד אות ט'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ו [עם פירוש רש"י] משנה ז עד עד סוף הפרק

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirsuh@dirsuh.co.il

הכרטיסון היהודי שעצר רכבת שלמה בדרך לאושוויץ | מרן הגרא"ל השיב במלה אחת:
"לערבב" | הבן נכנס לבידוד, והאב המנוח הגיע בחלום והתלונן... | 1946

בין הזמנים בעידן הקורונה

"מרן ראש הישיבה רבי גרשון אדלשטיין שליט"א הכריע שהתוכנית תוקדש לימי בין הזמנים בלבד"

Aharon Krohn/Flash90

האחראי על תוכנית הלימוד של ימי 'בין הזמנים' ב'דרשו', הרה"ג ר' ישראל ליוש שליט"א,
מספר על התוכנית החדשה, על ההיערכות הלוגיסטית ועל התגובות הנלהבות

חלילה וחלילה.

ואכן, ב'דרשו' נרתמו למערכה, ופתחו במסע של התייעצויות עם גדולי ראשי הישיבות, לייסודה של תוכנית לימוד מיוחדת שתבעיר מחדש את אש התורה בלבבות של בחורי החמד, תשלהב אותם מחדש, ותחזיר את ה'ברען' להיכלי התורה. כך, בהתייעצויות בלתי פוסקות ולאחר חשיבה מרובה, נוסדה לה התוכנית 'בזכות התורה ינצל העולם'.

התייעצויות מעמיקות עם גדולי ראשי הישיבות

שוחחנו עם האחראי על התוכנית ב'דרשו', הרה"ג ר' ישראל ליוש, ר"מ בישיבת 'אהבת אהרן', שסיפר לנו מה הם עיקרי התוכנית, וכיצד נערכו ב'דרשו' לקראת הביצוע שלה בפועל. "למעשה מדובר בתוכנית ייחודית לימים אלו", אומר הרב ליוש, "המופעלת בכל העולם היהודי. בארץ, בארה"ב, ברוסיה,

יעקב א. לוסיגמן

הימים ימי קורונה. חולשה ורפיון מורגשים בחלל העולם. העסקים לא פורחים כבימי השגרה. והיקום כולו התערער ממצבו הרגיל.

כבר שניים וחצי עשורים שארגון 'דרשו' מפעיל תוכניות חיזוק בעולם הישיבות, נרתם לכל קריאה לעזרה של ראשי הישיבות, ומשיק תוכניות מותאמות בהתאם לצרכים העולים מהשטח, לפי הכוונתם של מרנן ורבנן גדולי ישראל.

כך אירע גם הפעם, כשהחלו ראשי הישיבות לזהות את הצורך בחיזוק של עולם התורה, מיהרו לפנות להנהלת 'דרשו' ולשטוח את בקשתם שתוקם תוכנית מיוחדת לחיזוק ועידוד לימוד התורה. במיוחד חששו ראשי הישיבות מימי בין הזמנים המתקרבים ובאים, והחשש שבימים אלו יתווסף הרפיון העונתי הקבוע לימים אלו מאז ומעולם, ויכה את עולם התורה מכה כפולה ומכופלת

אדמו"ר מרחמסטריווקא שליט"א, הגאון רבי דוד כהן שליט"א ראש ישיבת חברון, הגאון רבי ירוחם אולשין מראשי ישיבת לייקווד, הגאון רבי מסעוד בן שמעון, רב אב"ד בני ברק וראש ישיבת 'אור אליצור', וגדולי תורה נוספים. את הכינוס חתם נשיא 'דרשו' רבי דוד הופשטטר, שהביע את התרגשותו הגדולה לנוכח ייסודה של התוכנית שעולם הישיבות זקוק לה כל כך בימים טרופים אלו".

עשרות אלפי עותקים ב-60 מוקדי חלוקה

הרב ליוש מספר על ההצלחה הגדולה הצפויה לתוכנית בעזרת ה': "בסייעתא דשמיא, התוכנית סללה מסילות לליבות הבחורים, ואנחנו מרגישים את ההתלהבות האדירה בשטח.

"לכבוד התוכנית 'דרשו' הדפיס חוברת מיוחדת עם סדר הלימוד, הן דפי הגמרא והן תוכנית 'קנין חכמה' שכל נבחן יכול להשתתף גם בה. החוברת חולקה בעשרות אלפי עותקים ב-60 מוקדי חלוקה ברחבי הארץ, ובנוסף הוזמנו כמויות גדולות של חוברות על ידי קבוצות רבות, הן קבוצות שכונתיות והן קהילתיות כמו חסידויות שלמות שהודיעו שכל הבחורים בכל בתי המדרש שלהן ילמדו לפי התוכנית הזאת בימי בין הזמנים הקרובים.

"כמו כן הוקלטו ועדיין מוקלטים 'שיעורים כלליים' מיוחדים ממרנן ורבנן גדולי הדור שליט"א, לכל יום מימי הלימוד בתוכנית, חמישה ימים בשבוע במשך כל בין הזמנים, כשבימי שישי ובשבת קודש תהיה חזרה בעזרת ה' על הדפים שנלמדו במהלך השבוע. מדובר על שיעורים מיוחדים של כל גדולי ראשי הישיבות, העוסקים בסוגיות של 'כיצד מברכין'.

"בנוסף, הוקלט שיעור מיוחד של הגאון רבי אשר גנס שליט"א, ר"מ בישיבת 'קרית מלך', שמוסר מדי יום שיעור על עמוד גמרא, עם רש"י ותוס', באופן יסודי ומעמיק, וכמובן גם השיעורים של מגידי השיעורים הוותיקים של 'דרשו' שנמסרו כשהדפים הללו נלמדו במסגרת 'הדף היומי', בעברית, באידיש ובאנגלית".

הרב ליוש מוסיף כי בכ"ט אב יתקיים בעז"ה המבחן על כל החומר הנלמד, בכ-100 מוקדי בחינה ברחבי הארץ, וכל בחור ישיבה יוכל להגיע לכל אחד מהמוקדים הללו ולהיבחן ללא צורך בהרשמה מוקדמת. "כל מה שאתם צריכים לעשות", פונה הרב ליוש לבחורי הישיבות, "זה לשבת וללמוד, ולאחר מכן לבוא להיבחן".

לדבריו, בסיום התוכנית יינתנו בעז"ה מלגות לנבחנים לפי הישגיהם במבחן המסכם, כשלבחורי הישיבות הגדולות תינתן מלגה מקסימלית של 200 שקלים, ולבחורי הישיבות הקטנות תינתן של מלגה מקסימלית של 120 שקלים.

"המלגות לא מוגבלות למספר מסוים של בחורים", הוא מדגיש, "ואין פה 'כל הקודם זוכה'. כל מי שיבוא וייבחן בהצלחה לאחר שהשתתף בתוכנית, יקבל מלגה בעזרת ה'".

בארגונינה ובכל מקום. כמו שאפשר להסיק מעצם שמה של התוכנית. אלו ימים שבהם העולם כולו מתגונן פני מגפה בסדר גודל שלא נראה כבר עשורים רבים. ואכן, אנו כיהודים מאמינים בני מאמינים יודעים שהכל מתחיל ונגמר בין כותלי בית המדרש, ואם נרבה בלימוד ובעסק התורה, נזכה ש'בזכות התורה יינצל העולם".

לדבריו, המטרה העיקרית הייתה לייצר לבחורי הישיבות אתגר שיאפשר להם מצד אחד להשתתף בישיבות בין הזמנים הרגילות, ומצד שני יפיח רוח חיים מיוחדת וחדשה בישיבות בין הזמנים. "לאחר התייעצויות מעמיקות עם גדולי ראשי הישיבות הוחלט לבחור בפרק אחד של גמרא, פרק 'כיצד מברכין', ולחלק אותו ללימוד בקצב של עמוד ליום.

"הרעיון הוא לשלב עד כמה שאפשר בין לימוד עיון ללימודי בקיאות, או בעצם ללמוד בקיאות בצורה עיונית. כך נוכל להתאים גם לבחורים שאוהבים דווקא את הלימוד העיוני והיסודי, ומצד שני גם לשמור על קצב ולתת לבחורים אתגר של הספק, לסיים פרק שלם ולקנות בו ידיעה ברורה. במיוחד כמדובר בפרק שנוגע להלכה ביום יום, עם כל ההלכות של סדר הקדימה בברכות וכו'." "כך נוסדה התוכנית, שמשלבת לימוד גמרא רש"י ותוס', עם שיעורים יסודיים ושורה של שיעורים כלליים ממרנן ורבנן גדולי הדור שליט"א, שהוקלטו במיוחד לרגל התוכנית, על הסוגיות השונות לפי סדר הלימוד.

ההכרעה של מרן הגר"ג אדלשטיין שליט"א

"כשנשטחה התכנית לפני מרן רבינו ראש הישיבה רבי גרשון אדלשטיין שליט"א, אורו עיניו, וסמך את ידיו עליה, כשהוא מברך את ראשי 'דרשו' מקרב לב שיזכו להוסיף עוד ועוד מפעלים כבירים מעין זה, לטובת עולם התורה כולו.

"מרן ראש הישיבה רבי גרשון אדלשטיין שליט"א אמר, שהתכנית בוודאי תסייע ותחזק בחורים רבים בלימוד, אבל הוא ביקש מראש שהתוכנית תהיה לימי בין הזמנים בלבד, ולא תתחיל קודם לכן.

"למעשה היתה קצת התלבטות לפני כן בין ראשי הישיבות, אם יש להתחיל את התוכנית מיד, עוד באמצע הזמן, בגלל כל אותם בחורים שנמצאים בבידוד או ישיבות שלא פעילות, אבל כאמור מרן הכריע שהתוכנית תוקדש לימי בין הזמנים בלבד, כדי שלא להפריע חלילה ללימודים הרגילים בישיבות.

"במוצאי השבת האחרונה, קיימנו כינוס טלפוני ענק, בהשתתפות של עשרות אלפי בחורי ישיבות מכל רחבי הארץ, שהאזינו לדברי חיזוק שנשמעו בשידור חי, כהקדמה לתוכנית.

"בכינוס הטלפוני נשאו דברים מרן הגר"ג אדלשטיין שליט"א, הגאון רבי יצחק שאול קנייבסקי שליט"א שהביא את דברי אביו מרן שר התורה שליט"א, כמו כן נשאו דברים כ"ק מרן

התפלאתי מדוע הוא אומר 'קדיש', שכן ידעתי שהוא אינו באמצע השנה על הוריו ואף אין לו יארצייט כעת. אולם לאחר התפילה הוא ניגש אלי וסיפר לי בהתרגשות רבה את הסיבה לכך...

אף אחד אינו אומר אחריו קדיש... היא התעוררה בבהלה ומיד חזרה ונרדמה. לאחר זמן מה חלמה שוב שאביה מתאונן מרות שאף אחד אינו אומר אחריו קדיש, ויש לו מזה עגמת נפש נוראה עד למאוד.

היא התעוררה שוב בבהלה גדולה, ומיד התקשרה לאחיה - גיסי שבארץ ישראל ושאלה אותו האם הוא אומר קדיש אחר האב. אחיה הגיב בהשתאות, שאכן עד היום אמר קדיש כרגיל, אך כעת הוא נמצא בבידוד בביתו מחמת וירוס הקורונה, ולכן הוא מתפלל בבית ביחידות ואינו אומר קדיש.

זו הסיבה - סיים האיש את סיפורו - שאני אומר כעת קדיש לטובת נשמתו של חמי ז"ל...

('נעם שיח')

מספר הג"ר שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב לייקווד: בליל שב"ק העעל"ט בעת התפילה, הבחנתי באחד המתפללים בבית מדרשנו שהוא אומר קדיש יתום. היה זה לפלא בעיני, שכן ידעתי שהלה אינו באמצע השנה על הוריו ואין לו יארצייט כעת, וכמו כן הוא אינו "קדיש זאגער".

לאחר התפילה ניגש אלי אותו מתפלל, וסיפר לי סיפור נפלא בהתרגשות נוראה, וכך סיפר לי:

לפני כמה חדשים נפטר חמי ז"ל - שבדרך אגב התגורר בבית אחד ביחד עם כ"ק הרה"ק מריבניץ זי"ע ברוסלאנד - והשאיר אחריו שני ילדים, בן אחד המתגורר בארץ ישראל, ובת אחת - ה"ה אשתי תחי'.

אתמול בלילה חלמה אשתי שאביה הגיע אליה ומתאונן למה

על דא ועל הא

יום אחד כשהייתי בחנותו, נכנסו שני אנשים שהזותם העידה שאינם שומרי תורה ומצוות, והייתי עד לדו-שיח מוזר הבא: "משה! מה ניקח היום?" שאלו אותו בידידות. "היום אתם לא צריכים לקחת כלום" - אמר - "נולד לי הבוקר נכד, מגיע לי מכם הרבה..."

הבחור שהוזמן לדין תורה ע"י אביו, הכרטיסן שעצר רכבת בדרך לאושוויץ, והצום המיוחד של 'השלישי בדצמבר' | הרב ישראל ליוש מעניק הצצה למסכת חייו המופלאה של ש"ב הרה"ח ר' משה שטרן זצ"ל מירושלים שנפטר לבית עולמו בהיותו קרוב לגיל 100 שנים!

באחד ממבצעי ההצלה שלו הוא נסע עם מזוודה שהיו בה 50 מסמכי הגנה שוודיים מזויפים ללא שם. הוא הצליח, איכשהו, להתגנב עם המזוודה באמצע הלילה למחנה עבודה, מילא שם שמות של יהודים שהיו במחנה, וכך לאט לאט, מבלי שתתגלה המרמה, יצאו היהודים אחד אחד מהמחנה, בטענה שזה עתה שלחו להם את מסמך ההגנה.

גם לדודתו, סבתי ע"ה, ולבנה, דודי שיחי', הוא ארגן ניירות מזויפים של גויים, על פיהם הם הוגדרו כפליטים, וכך ניצלו...

תמיד נשא על גופו זוג תפילין, והניחם כל יום. יום אחד, ב'שלישי בדצמבר 1944', הוא עצר במשרוקית שהיתה לו כמתחזה לסדרן בתחנת הרכבת, רכבת מלאה באלפי יהודים שהיתה בדרכה לאושוויץ... בליבה של הפעולה האמיצה הוא נעצר, ותיכף ומיד זרק את התפילין מעל גופו, כדי שחלילה לא יתפס כיהודי. אותו

ממש לאחרונה הלך לעולמו בירושלים בן דודו של אבי, הרה"ח ר' משה שטרן זצ"ל, בהיותו קרוב לגיל 100 שנים!

סיפור חייו אינו שגרתי, כמו גם אישיותו המופלאה. אנסה לתאר בשורות בודדות אלו גרגרים בודדים ומאלפים, ויהי רצון שיהיו אלו לעילוי נשמתו.

בהיותו נער צעיר כבן 18 עבר ר' משה ז"ל את מאורעות השואה האיומה. הוא היה 'ניצול שואה', אך יותר נכון אולי להגדירו 'ניצל שואה' - שכן הוא ניצל את הימים המסוכנים והמורכבים הללו כדי לעזור ולהציל יהודים רבים שהיו זקוקים נואשות לעזרה.

צבע עורו ושעריו הבהיר אפשרו לו להתחזות לגוי. באומץ רב ובתושיה המרובה שחננו ה' הוא התחפש לכרטיסן ברכבת, וכך לא עורר את חשדם של הגרמנים, כי הרי אין יהודים עובדי רכבת. כך הוא נע בחוצות חופשי, עד כמה שהיה ניתן...

ומותר לו ללכת ללמוד ב'חוסט', אף במחיר שיתקשר לרבי אהרן ראטה...

אהבתו לכל יהודי באשר הוא, הביאה אותו להפיץ את כל ספרי רבו. הוא הדפיס ספרונים קטנים שקל לשאתם בכיס, באלפי עותקים, כדי שכולם יזכו לאור לו זכה הוא.

פעם באתי עם קבוצת תלמידים, חוזרים בתשובה מישיבת 'אהבת אהרן', לטיש ב'תולדות אהרן'. ר' משה פגש אותי, ואחר מילות נימוסין קצרות והזמנה ל'שלום זכר' של ה'נכד של הנכד' שלו, הוא הבחין מיד בקבוצת התלמידים שלידי. עינו החדה הבינה כי יש כאן 'מבקשים', הוא ריכז אותם באמצע בית המדרש, בלי להתייחס כלל למראה השונה שלהם, סיפר להם מעט על מאורעות השואה שעבר, אך בעיקר הלהיבם לעבודת ה', לתפילה, לאמונה וליראת שמים.

כזה הוא היה, דעתו מעורבת עם הבריות, ובכל הזדמנות 'מכר' את מרכולתו הרוחנית לכל החפצים לקנות.

הוא שמר על עקרונותיו בקנאות יתירה, אך יחד עם זאת ידע שיש אחרים שאינם סבורים כמותו, והתנהל איתם באהבה רבה ובתבונה יתירה.

לפרנסתו ניהל חנות מוצרי חשמל. יום אחד כשהייתי בחנותו, נכנסו שני אנשים שחזותם העידה שאינם שומרי תורה ומצוות, והייתי עד לדו-שיח מוזר הבא:

"משה! מה ניקח היום?" הם שאלו אותנו בידידות.

"היום אתם לא צריכים לקחת כלום" - אמר - "נולד לי הבוקר נכד, מגיע לי מכם הרבה: דמי לידה, ביטוח לאומי, ואני לא לוקח כלום, אז הבאתי לכם מספיק..." מימיו לא נהנה מכספי המדינה, גם תעודת זהות לא היתה לו.

הם חייכו בהנאה, ואמרו: "משה! בכל אופן, לא נצא בלי כלום..."

"נו, טוב, אין ברירה. קחו משם למעלה את המיקסר הזה..." וטרם שיצאו, עוד הספיק לדבר גם איתם בענייני יראת שמים ועל הצורך בשמירת תורה ומצוות. לאחר שיח ידידותי לקחו את המיקסר והלכו...

כשיצאו, שאלתי אותם: מי הם היו, מה היה הדו שיח הזה? "אלו פקחים ממס הכנסה" - הסביר - "אני הרי לא רושם כלום ולא מדווה כלל, חלילה... מדי פעם הם באים ומעקלים משהו... יש באמתחתי כסף לא ממש כשר שאיני רוצה ליהנות ממנו, כשלא תהיה לי ברירה והם ירצו דווקא כסף, אתן להם את הכסף הזה..."

הנעימות והחן ששררה בין המעקלים והמעוקל, אפיינה את אופיו המיוחד. עקרוני אחד משמעיו, מחד, בלי פחד ומורא, אך נחמד ונעים הליכות, מאידך. אהבת ה' שהיתה בליבו, הקרינה והבעירה גם אהבת הבריות.

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים.

יום, היה היום היחיד בחייו שבו לא הניח תפילין. בערב הצליח בחסדי שמים להשתחרר מן המעצר, ולמחרת כבר השיג תפילין חדשות והמשיך להניחם בדבקות בכל יום. אך עובדה זו שיום אחד בימי חייו לא הניח תפילין, לא נתנה לו מנות, ומאז ועד סוף ימיו היה צם בכל שנה 'בשלישי בדצמבר'.

באחת השנים אמר לו אבי שיחי: מדוע אתה צם לפי תאריך לועזי? בקלות אפשר לברר מה היה התאריך העברי של השלישי בדצמבר 1944... ואכן הברור העלה שהתאריך העברי היה י"ז בכסליו תש"ה. הוא שמח מאוד על העדכון, ומאז היה צם בכל שנה בי"ז בכסליו. אך מכיון שכנער בשואה היה רגיל ללוח הלועזי, התאריך העברי לא נקבע במוחו, ומידי שנה בתקופה זו היה מתקשר לאבי לברר מהו התאריך העברי של ה-3 בדצמבר 44.

שנה אחת כשכבר היה זקן מופלג, מעל גיל שמונים, כשהתקשר לאבי לברר שוב את התאריך העברי, ניסה אבי לשכנעו שלא יצום. "למה לך לצום? הרי הרבה אנשים לא הניחו תפילין במשך המלחמה שנים רבות, אתה ברוך ה' זכית להניח בכל יום! יום אחד נאנסת ולא הנחת, למה לצום?! אדרבה, תודה לקב"ה על שהצלחת באורח פלאי מעל הטבע להניח בשאר הימים!..."

הוא קטע את דברי אבי, ואמר: "חיים! (שם אבי) תגיד לי מה התאריך העברי! אם לא תגיד לי, אצום כל השבוע!..."

אבי, בהכירו את האיש ידוע שהוא עשוי לממש את איומו, ולכן נאלץ לומר לו את התאריך העברי...

כל ימיו מאורעות השואה לא משו מזיכרונו, לא חלילה כדי להתלונן ולהתעצב אל ליבו. הוא ביכה תמיד את גלות השכינה ובזיון העם היהודי, וכל ימיו לא ישן על מיטה רגילה עם מזרון, אלא על מיטת סוכנות כשעליה קרש דק...

הוא פרסם חלק קטן מפעולותיו בשואה בספר "יד ההשגחה בעמק הבכא". מטרתו בהוצאת הספר לא היתה כדי לפרסם את מעשיו וגבורותיו, הספר כולו נכתב תחת שם בדוי. כל ענינו של הספר היה כדי להוציא מלבם של אלו הטוענים: 'היכן היה הקב"ה בשואה!...' בספר הוא מוכיח בצורה ברורה ומוחשית שהקב"ה ליווה אותו ואת הסובבים אותו על כל צעד ושעל, ויד ההשגחה, היתה גם היתה, אף בעמק הבכא...

כבר משחר ילדותו היה מבקש ה', יראת שמים פנימית בערה בו, והוא חיזר אחר דמות מיוחדת שתדריך אותו ותסלול לו דרך בעבודת ה'. בדרך פלאית הוא הכיר את האדמו"ר רבי אהרן ראטה זי"ע, בעל ה'שומר אמונים', ודבק בו בכל נימי נפשו, בדרכו ובספריו עד סוף ימיו.

רצונו העז לעבור לישיבה ב'חוסט', וסיפור התקשרותו לרבי אהרן ראטה, לא מצאו חן בעיני אביו שנמנה על חברי 'שבע קהילות'. שהבן שלו יהיה חסיד?! לא בא בחשבון! הוא קרא לבנו לדין תורה אצל הדיין בעירתם 'נובה-זמקי', או ביידיש - 'נייהייזל', הגאון רבי אברהם שטרן זצ"ל, שהכריע ש'הוי גולה למקום תורה'

"חובה על כל אחד ואחד להיזהר מאד שלא יזק ושלא יזיק לאחרים ח"ו - אך על מרביצי תורה חובת הזהירות ביותר!"

מכתבם של מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א לקראת תקופת בין הזמנים

יש מקומות תורה שנתבטלו עקב מחלתם של מלמדים ומגידי שיעורים.

בהמשך, מבקשים מרנן ורבנן שליט"א להסב את תשומת לב הציבור הרחב לקראת עונת החתונות והשמחות בבתי ישראל שיחלו החל מהשבוע הקרוב: "ובכלל חובת הזהירות להימנע מלהשתתף באירועים כמו חתונות, בר מצווה וכו', מלבד בני המשפחה הקרובים ביותר. וכן שלא להיות בבתי מדרש שאין שם זהירות כנדרש. וגם במקומות הלימוד (בישיבות ובת"תים) צריכים לנהוג בזהירות יתירה כדי שלא לגרום ח"ו לביטול תורה דרבים, וכל הנזהר בזה הרי הוא בכלל ברוך אשר יקים וגו'".

את קריאת הקודש מסיימים גדולי ישראל בקריאה לשמירה על ערנות מרבית בפרט עתה בימי בין הזמנים: "והנה כעת אחרי ט' באב עד ר"ח אלול, אף על פי שלא נמצאים במסגרת הישיבה יש להיזהר מטיולים, כי בעבר היו אסונות מחמת הטיולים. יש צורך במנוחה אבל לא בפריקת עול תורה כי זה דבר חמור מאד".

במכתב מיוחד עליו חתומים מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א ומרן הגרי"ג אדלשטיין שליט"א, הם סונים אל תלמידי הישיבות הקדושות לקראת ימי בין הזמנים בדברי חיזוק מעוררי השראה בענייני השעה.

במכתב המיועד "למרביצי התורה, מגידי השיעורים, מלמדים ותלמידי הישיבות הקדושות", מתנים גדולי ישראל את המצב הקשה בו שרויים עולם התורה והישיבות והעולם כולו, כאשר מתוך הרגל שנעשה טבע, חל רפיון גדול בקרב הציבור אחר מילוי הוראות הבריאות הקפדניות שהונחו על ידי גורמי הרפואה כאמצעי למניעת התפשטות המגיפה. גדולי ישראל שליט"א מבקשים לחדד את החשיבות בדבר שמירה אחר ההנחיות:

הן עתה, עם התפשטות הנגיף בעולם, חובה על כל אחד ואחד להיזהר מאד שלא יזק ושלא יזיק לאחרים ח"ו, אך על מרביצי תורה חובת הזהירות ביותר, באשר ת"ת דרבים תלוי בהם. ועי' שו"ע ורמ"א ביו"ד הלכות מלמדים (סי' רמב). ולצערנו

יהלומים מגדולי ישראל

"בעוד ימים ספורים תסתיים השנה האזרחית, ובאם לא אקבל את המסמך מהבנק כבר לא תהיה בו תועלת ואפסיד כסף רב. אנא, יברכני הרב שהענין יסתדר", ביקש היהודי, ורבינו שליט"א השיב במילה אחת: "בהצלחה"...

כוחה של מילה אחת

למנינם, ובאם לא אקבל את המסמך עד סוף השנה, כבר לא יהיה בו תועלת ואפסיד כסף רב. אנא, יברכני הרב שיסתדר הענין בכי טוב, ביקש.

רבינו שליט"א השיב במילה אחת: "בהצלחה".

את ההמשך שמענו לאחר שבוע, כאשר היהודי התקשר מארה"ב לספר בהתרגשות כיצד הסתיים הענין. "חצי שעה לאחר שהרב בירך אותי 'בהצלחה'", שח נרגשות, "התקבל אצלי המסמך המדובר מהבנק, המסמך שהמתנתי לו קרוב לשנה! ולא די בזו, אלא שהבנק הוסיף וכתב כי הינם מודעים לעוגמת הנפש בעקבות הסחבת הרבה, והעניקו לי פיצוי כספי בסכום רב של דולרים!" הנה לנו כוחה של ברכה במילה אחת! תגזר אומר ויקם לך.

(גיליון 'דברי שיח')

לעיתים קרובות מצוי שאנשים הנכנסים אל רבינו מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א להתברך, מבקשים ומצפים ל"ברכה חזקה"... באשר לגודל מצוקתם אינם מסתפקים בברכה "רגילה", אלא חפצים בברכה ארוכה ושמא אף בהבטחה...

כמובן שאין לדברים כל ענין, וכל ברכה היא 'חזקה' אף אם מונה מילה אחת... ועל כך יעיד המעשה הבא:

יהודי תושב ארה"ב נכנס אל רבינו שליט"א, ובין היתר ביקש ברכה עבור עסקיו, וכך אמר: יש לי איזה סיבוך עם הבנק בארה"ב, מכיון שאני נצרך לצורך עסקי למסמך מסוים מהבנק, אשר יועיל לי מאוד לפרנסתי. כבר קרוב לשנה אני מבקש ומחכה לקבל את המסמך, אך בעקבות עיכובים שונים ומשונים טרם קיבלתי.

כעת, הוסיף האיש, בעוד ימים ספורים תסתיים השנה האזרחית

קרובי החולה ניגשו למרן הגראי"ל שטיינמן וצ"ל ושאלו מה עוד הם יכולים לעשות בשבילו לאחר שדרכי ההשתדלות הרגילת כבר נסתתמו. השיב מרן הגראי"ל בזו הלשון: "לערבב"...

Yaakov Naumi/Flash90

"שמעתי את המעשה הזה, והחלטתי גם אני - 'לערבב' את החובות עם אמירת תהילים"...

הדברים האירו לי באור יקרות, שגם במצב הכי קריטי והכי פחות נעים, טרם נסתתמו הדרכים להיחלץ מהצרה. 'דרכי דוד' סלולות, תהילים המעורבבים עם השתדלות הטבעית יכולים להביא לניסים.

לקחתי את מעשה הזה למקום בו הייתי, והחלטתי 'לערבב' את החובות עם אמירת תהילים. חשבתי עם עצמי, איך אוכל לעמוד ב'קבלה' שכזו, מה מידת 'הערבוב' שביכולתי 'לערבב' באופן שלא יכביד עלי ויחזיק מעמד? והחלטתי, שכנגד כל גמ"ח שאקח - אומר 'קפיטל תהילים' (בכל יום).

מה אומר ומה אדבר, מרגע שהתחלתי מהלך זה ראיתי ס"ד מקיפה אותי מכל עבר.
שווה לנסות...

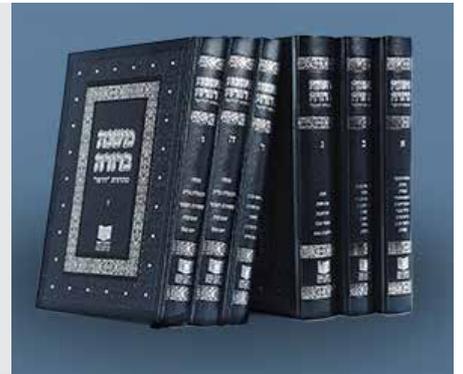
(משנתה של תורה)

ברצוני לשתף אתכם בחוויה שחוויתי לפני מספר שנים. ה' יתברך זיכה אותי להקים בית של תורה, וברצון ההשגחה החלו חובות נערמים זה על גב זה - גמ"ח מפה, גמ"ח משם, ואני אנה אני בא. הגזירות הכלכליות (תשס"ג) נחתו על כולם, כך שהמצב היה תקוע.

והנה ה' יתברך הקרה לפני אירוע מחזק, אירוע שהאיר לי באור יקרות וממנו שאבתי אמונה ובטחון במי שאמר והיה העולם. המעשה היה ביהודי שחלה ר"ל והרופאים כבר היו נואשים. קרוביו ניגשו למרן הגראי"ל שטיינמן וצ"ל ושאלו מה עוד הם יכולים לעשות בשבילו, לאחר שדרכי ההשתדלות כבר נסתתמו. השיב מרן הגראי"ל בזה"ל: "לערבב"...

השומעים שלא הבינו את תשובתו, ביקשו הסבר, ומרן הסביר: 'לערבב' את הטיפולים עם תהילים. הוי אומר, להתפלל ולהרבות באמירת תהילים (ע"כ הסיפור).

יהודה לנפתלי: "אם תראה לי מקור לכך שלחם הפנים היה נאכל במשך שבוע - אתן לך במתנה משנ"ב 'דרשו'... מה הדין?"

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

עם מי הצדק, והאם יהודה זכאי במשנ"ב 'דרשו'?
תשובה: הנה בפשטות לחם הפנים דינו ככל המנחות הנאכלות ליום ולילה, וכן מפורש בדברי הרע"ב במנחות (פרק י"א מ"ז) ובתפארת ישראל שם, שפירשו שכשחל יו"כ בשבת היו אוכלים לחם הפנים רק במוצאי שבת משום שלמחרת כבר יפסל בלינה, וזו היתה טענת נפתלי.

אמנם יהודה צודק שבמבחן 'קנין חכמה' האחרון שנערך ב'דרשו' למדנו חידוש בדברי רבינו יונה (פ"ה מ"ה) שכתב על המשנה שלא נמצא פסול בלחם הפנים, שהיו צריכים לאכול אותו בשבוע שאחרי השבת שהסירוהו. הרי שדעתו שהיה נאכל לשבוע

שאלה: יהודה שאל את נפתלי האם הוא יודע במשך כמה זמן מותר לכהנים לאכול את לחם הפנים בבית המקדש. השיב נפתלי שהדבר פשוט שנאכל ליום ולילה, כלומר, ביום השבת שהסירו אותו מן השולחן ובליל מוצאי שבת שאחריו, כדין כל המנחות הנאכלות ליום ולילה. אמר לו יהודה שהוא סבור שהיה נאכל משך שבוע שלם, ויש לו הוכחה לכך מהלימוד שנלמד למבחן האחרון ב'דרשו'...

נפתלי השיב שזה לא יתכן, ואם הוא יראה לו מקור לכך שלחם הפנים נאכל לשבוע הוא מתחייב לתת לו במתנה משנ"ב 'דרשו'. אמר לו יהודה, שכנראה הוא לא התכוון מספיק למבחן ב'דרשו'...

שלם. עוד העירני הגר"א דינר שליט"א מרבני מודיעין עילית, לדברי רבנו גרשום במעילה (דף ט') שכתב שלחם הפנים היה נאכל משבת ועד שבת, הרי בפירוש כדברי רבינו יונה. והעירוני לדברי האגרות משה (ת"א קדשים ס"י י"א) שהאריך בדברי רבינו

יונה אלו.

נמצא שיהודה זכאי במשנ"ב דרשו. אך מן הדין נראה שזה כמו אסמכתא, ואם לא עשו קנין באופן המועיל אפשר לפוטרו מלשלם ע"פ המבואר בחו"מ ס"י ר"ז.

החפצים בחיים - הפץ חיים יומי

מאיזה גיל צריך לחנך את הילדים שלא לדבר לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'הפץ חיים'

'בר עונשין'. וראה תרומת הדשן (ח"ב ס' סב) שאין אפילו עונש כלשהו כשהוא קטן, אלא יקבל כפרה קצת, כיון שהוא סימן רע לקטן שחטא].

וילדים שמספרים בבית מה שנעשה להם בכתה, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני שמירת הלשון עמ' שנה) שלפעמים יש צורך לתת לילדים לספר מה שעבר עליהם, והוא תועלת גידולם וחינוכם, אלא שכמובן אין להאמין אלא רק לשמוע דבריהם ולהרגיעם ולברר הדבר. וכשמגיעים לגיל שמבינים שיש איסור לשון הרע ורכילות, חובה לחנכם שאסור לספר לשון הרע, ולבאר להם מתי נחשב הסיפור לתועלת ומותר לספרו, וצריך חכמה גדולה לזה.

אכן לענין האם מותר למחנך להקשיב לילדים שמספרים בכתה ענינים שקורים בביתם, ופעמים רבות נשמע לשון הרע על מה שקורה בביתם, דעת הגר"ח קניבסקי (בקש שלום להורים ולמחנכים עמ' כא) שאין לו להקשיב כשאינו בכך צורך.

כותב ה'חפץ חיים' (כלל ט' מהלכות לשון הרע סעיף ה'): "ודע, דאפילו אם שמע לבנו ובתו הקטנים שהם מדברים לשון הרע, מצווה לגעור בהם ולהפריש מזה..."

בביאורים ומוספים מביאים מה שכתב במשנ"ב (שם ס"ק ג), שהגיל שממנו צריך לחנך את הילד הוא מזמן שהתינוק בר הבנה ומבין כשאומרים לו שאסור לעשות דבר זה. וגדר בר הבנה, כתב בשו"ת חקרי לב (או"ח ס' ע ד"ה והנה ראיתי) שהוא אם לאחר שגער בו אביו ידע לפרוש מהאיסור גם שלא בפני אביו, שכבר יודע קצת מאיסור והיתר.

והגר"נ קרליץ (חוט שני שבת ח"ד פצ"ה ס"ק ב) ביאר, שצריך שיבין שהסיבה שאסור לו לעשות זאת היא כיון שליהודי אסור לעשות מעשה כזה, ולא בגלל שמונעים ממנו לעשות זאת. [ובשו"ת נודע ביהודה (יו"ד מהדו"ת ס' קסד) כתב שלאחר מיתה יסבול האדם כפי מעשיו הרעים שעשה משעה שהגיע לעונת הפעוטות ויודע שהיא עבירה, ורק לגבי עונש בעולם הזה אינו

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

מה טיבו של 'למנצח בנגינות' ליד 'הרהורים מותרים ולשדך הבנות'?

שבת דף קנ

"ממצוא חפצך ודבר דבר, חפצך אסורים חפצי שמים מותרין"

הלא הגמרא בנדירים ל"ז אוסרת ליטול שכר עבור הרבצת תורה, מה אני בחנם אף אתם בחנם, אם כן 'ותינוק ללמדו ספר' היכי משכחת לה, תשובתה של שאלה בצדה, הסוגיא בנדירים שם אומרת שעל הוראת פיסוק טעמים מותר לקחת תשלום, וזאת משום שלימוד טעמי המקרא אינו נחשב לימוד התורה ממש. ולאורה של גמרא זו היה האבן האזל מפרש את הזמירות, 'ותינוק ללמדו ספר - למנצח בנגינות', מותר לשכור מלמד, אם התשלום שינתן לו יהא עבור הוראת הטעמים בלבד שהם הנגינות לתורה, אבל אסור ליטול שכר על עצם לימוד התורה.

(חיים של תורה - ספר הזכרון לרבי חיים אלמלך קורנברג זצ"ל)

בזמירות שבת אנו אומרים: חפצך בו אסורים, וגם לחשוב חשבונות, הרהורים מותרים, ולשדך הבנות, ותינוק ללמדו ספר, למנצח בנגינות, ולהגות באמרי שפר, בכל פינות ומחנות. למנצח בנגינות מה ענינו לכאן, על כך אומר הרב קורנברג זצ"ל בשם הגאון רבי איסר זלמן מלצר הלכות שבת שנינו כאן, חפצך בו אסורים, בשבת אסורים העסקים, וזהו 'וגם לחשוב חשבונות', אבל 'הרהורים מותרים', ההרהור לבדו מותר, ומה מותר עוד, קיימת גם האפשרות כן לדבר בנושאי הכספים בשבת, אך רק כשמדובר בדבר מצווה, ואיזה הם, 'לשדך הבנות' וגם 'ותינוק ללמדו ספר', כלומר לשכור לו מלמד. ברם כאן בהגיעו אל התינוק ללמדו, היתה לפייטן תימה רבתי,

* חדש - שיעורים בפרק כיצד מברכין במסגרת תוכנית בזכות התורה (שלוחה 27)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

24 שעות

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2 3 4

הרב **מאיר שפרוך** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2 2

הרב **אליה אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2 1

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2 6

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הר' **אברהם פוקס** הי"ו
הפוח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

חדש!

שיעורים בפרק 'כיצד מברכין'
במסגרת תוכנית 'בזכות התורה'

שלוחה 27

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ו
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

כיצד ניתן לשמר את טריות הבשר ללא מקרר?

ומכיון שבשר המושרה במלח זמן רב מאבד מטעמו, הותר לכתחילה למלוח בשר לשם הכשרתו ביום טוב - דהיינו, אף כשהיה ניתן למולחו בערב יום טוב - כיון שאילו מלחוהו בערב יום טוב, היו צריכים להשרותו במלח עד לבישולו ביום טוב, ובכך היה נפגם טעמו.

[שו"ע תק, ה, ומשנ"ב כה; וראה ביהל ד"ה אף]

בזמנים עברו, בהם לא היו מקררים, האפשרות לאכילת בשר טרי היתה - להסמיק את כל הפעולות הקודמות לאכילתו - שחיטה, מליחה, עם שתי הדחות במים, לפנייה ולאחריה, ובישול - זו לזו, ולאוכלו לאלתר. ובמקרה שלא אכלו את הבשר לאלתר, נהגו להשרותו לאחר המליחה בכמויות גדולות של מלח, על מנת לְשַׁמְרוֹ.

מליחת בשר ביום טוב לשם שימורו - כיצד?

משני צידיהן.
ב. 'הערמה', כלומר, מליחת נתח אחד בנפרד, ולאחר מכן להעדיף כביכול את הנתח האחר, ולמלוח אותו, וכן הלאה בְּיֵתֵר הנתחים.
יש אומרים שהיתרים אלו הם אף כשהבהמה נשחטה בערב יום טוב, ויש חולקים.

[שו"ע תק, ה, משנ"ב כא-כה, ושעה"צ כט ו'לא]

כאמור, מותר למלוח ביום טוב בשר לשם הכשרתו, ואם הבהמה נשחטה ביום טוב - אגב הבשר הנצרך לאותו היום, מותר למלוח את כל בשרה, כאשר בכך יִמָּנַע קלקולו, (ראה לעיל).
היתר זה הוא באחד משני האופנים הבאים:
א. שפיכת מלח בפעם אחת על כל נתחי הבשר יחד, באופן שלא נגרמת טירחה נוספת בשפיכת המלח על כל החתיכות. וזאת, למרות שנגרמת טירחה בהפיכת כל החתיכות כדי למולחן

מהי הסיבה לאיסור מליחת מאכלים בשבת לצורך שימורם?

אף לדעתם אסורה מליחת מאכל לצורך שימורו, משום שפעולה זו דומה ל'כבישה' האסורה משום שהיא דומה לבישול. וכמובן, אין כל איסור במליחת מאכלים ותבשילים כחלק מן התיבול שלפני האכילה.

[משנ"ב תק, כב רכו; ביאורים ומוספים דרשו, 17]

כפי שלמדנו בימים הקודמים, עיבוד העור אסור מדאורייתא, ואילו עיבוד מאכלים - כגון מליחת בשר לצורך שימורו - מותר מדאורייתא. והסיבה להבדל היא, שעיבוד העור מכשירו לשימוש תמידי, ולעומתו, עיבוד המאכל, אינו אלא מאריך את ימי טריותו, אך גם למאכל המשומר תאריך תפוגה ככל המאכלים.
יש אומרים שאין איסור עיבוד במאכלים אפילו מדרבנן, אך

* חכמינו ז"ל אסרו את המדידה והשקילה בשבת. ושקילה בלתי מדויקת, דהיינו שפוחת מעט או מוסיף מעט, כך שתוצאת השקילה אינה מדויקת - אסורה, משום שניכר ממעשיו כי הוא עוסק בשקילה. אולם, מדידה באופן זה - שפוחת מעט או מוסיף מעט - מותרת, משום שלא ניכר כי הוא עוסק במדידה.
* אסור לחתוך מאכל בשבת בצורת אותיות, בעלי חיים וכדומה, ואסור גם לחרוט בו צורות אלה; אבל מותר לחותכו בצורות פשוטות, כגון עיגול או משולש, ואף אם עושה כן לצורך סימון כלשהו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה צריך הבכור לאכול ב'סיום' כדי להיפטר מ'תענית בכורות'?

שהשתתפות בסעודה צריכה להיות באכילת כזית ממיני מזונות, או בשתיית רביעית יין; ויתכן שניתן להיפטר גם באכילת כזית תמרים.

ובכור שלא שמע את הסיום עצמו, אך השתתף בסעודה, או ששמע את הסיום אך לא השתתף בסעודה - נחלקו הפוסקים אם די בכך כדי לפוטרו מהתענית.

[משנ"ב תע, י; וראה שם, ב, ושעה"צ ו;
ביאורים ומוספים דרשו, 16, 17, 19 ר23; וראה שם, 20]

מנהג רוב ישראל מקדמת דנא, שמפאת חולשת הגוף וכן מחמת הטירחה הרבה בערב הפסח, אין הבכורים צמים בפועל בערב הפסח, אלא משתתפים בסעודת מצוה, כגון ברית מילה, פדיון הבן, סיום כתיבת ספר תורה, או סיום לימוד מסכת, ובכך נפטרים מחובת 'תענית בכורות'.

ורבים נוהגים לפטור עצמם בסיום מסכת אף כשהם עצמם לא למדו את המסכת, אלא מתקבצים יחד לשמוע את סיום המסכת מפי המסיים, ואחר כך משתתפים בסעודת הסיום. ויש שכתבו

הלוח היומי

י"ג באב | רבי יוסף ב"ר יעקב יחזקאי גרינוואלד מפאפא זצ"ל בעל 'זיחי יוסף'

יארצייט:

שצ"ג: רבי נתן נטע ב"ר שלמה שפירא מקראקא זצ"ל בעל 'מגלה עמוקות'
תקפ"ט: רבי מרדכי ב"ר אברהם באנעט זצ"ל אב"ד ניקלשבורג בעל 'מגן אבות' תקפ"ט
תרמ"ג: השר ר' משה ב"ר יוסף אליהו מונטיפיורי ז"ל
תשל"ג: רבי יוסף אליהו ב"ר אליעזר קלונימוס הענקין זצ"ל ראש עזרת תורה בארה"ב
תשד"ם: רבי יוסף ב"ר יעקב יחזקאי גרינוואלד מפאפא זצ"ל בעל 'זיחי יוסף'

יארצייט הג"ר זאב דוב ב"ר אברהם חיים צ'צ'יק בעל ה"תורת זאב"
תגובתו של הרב צ'צ'יק באמצע התקף יסורים

הגאון רבי זאב צ'צ'יק סבל בסוף ימיו יסורים גדולים ופעם התהלך על משענתו ולפתע אחז אותו התקף של יסורים, ואז הוא נעצר ושמעו אותו ממלמל לעצמו את הפסוק "כי כאשר ייסר איש את בנו, ה' אלוקיך מייסרך" וחזר על זה שוב ושוב עד שעברה ההתקפה ואז המשיך לדרכו.

(תורת זאב [בפתח הספר] - פנינים עמ' כא)

בעת צער וקושי נשתדל לזכור שהיסורים אינם במקרה על פי הטבע,
אלא נשלחים מהקב"ה להדריכנו לדרך הישר כדי שנוכה להתענג בעולם הבא

* חדש - שיעורים בפרק כיצד מברכין במסגרת תוכנית בזכות התורה (שלוחה 27)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il